

RELAPIESO, LLAPIERO

RELAPIESO i LLAPIERO

A l'alta Ribagorçana, dins el te. Vilaller, tot ell solcat de barrancs.

Nom paral·lel a *Llapiero*, pda. de Castanesa (E.T.C. 5 1, 128): tots dos en paratges on s'arrenca llosa per fer teulades: de LAPIDARIUS, -UM (derivat de LAPIS, -DIS 'llosa'), amb -o i -P- conservades pel parlar pre-català (cf. E.T.C., 128j); el primer amb *Re-* (per *riu-* barranquet) i *r* convertida en -z- com resultat d'una evolució intermèdia entre -z- i -r- en el resultat de la -LL- originària (E.T.C., 132q i 136u).

Relat, V. *Re-*, *Ri-* (fluvial) *Reli*, *Can ~*, V. *Sar-ral*

RELLA

En el Rosselló: *Pla de ~*, i *Santa Cecília de ~*, 20 prop de Tuïr, entre aquesta vila i Corbera, d'una banda, i per l'altra St. Feliu d'Avall. Situació segons Alart (RLR x, 64 i «L'Hôpital et la Commune de la Perche», p. 15).

MENCIONS ANT. 941: «--- In com. Russilionensi --- in villa *Monteschapri* --- et in *Riliano* et in *Ripa Fracta* et --- *Monte Auriolo* ---» (Cart. d'Elna, f° 66, colle. Moreau VI, 171); i després: «Sto. Felice --- ipso alode *Rilino* 1 sive de *Ripa Fracta* ---» (VI, 172); 950: «*Relano* villa in com. Rossilionensi» 30 (*MarcaH.*, col. 862); 991: *Rellano* (Mor. XIV, 162), citat junt amb *Vallicrosa* i *Centelles*; 1011, citat junt amb un lloc de Tuïr; 1101-4: «villa Sti. Felicis, afr. N. ipsa Tedo in *Relano* --- et in *Campelanes* ---» (Mor. XLI, 1); C. 1200: «ad puteum *Relani* --- ad Podium de *Reilà*» (*InvLC*, orig. s. v. *pug* i *pou*); 1292: *plan de Relà*, en doc. de Millars (*InvLC*, s. v. *plaga*); 1310: «lo pla de *Relà*» (RLR x, 63); 1337: «lo plan de [la] *Reylà*» (Desplanque, *Arch. de Thuir*, p. 4).

ETIM. Nom no estudiat per Aebischer ni recollit 40 en la *Top.* de Ponsich. Nom en -ANUM, de predi romà. Probablement de REGULIUS (Schulze), d'on REG(U)LIANU, del qual vénen així mateix noms com *Reillane* (B.-Alps) i molts REGULIACUM (*Reillac*, *Rilbac*, *Reilieu* etc.) (Skok, § 272).

1 Com que aquesta forma és hapax, i contradita no sols per totes les altres mencions, sinó per la pre-
via del mateix document, no dubtem a esmenar en *Riliano*: probablement malentès d'una sigla *Rilñao*, amb tilde ampla interpretada com dues *n-n*.

Rellança, V. *Re-* intensiu

Les RELASSES, o RALLASSES

Nom d'uns ermassos en la penyalosa clotada d'Irigo (Vall de Boí, XIII, 188).

Nom pre-romà de roquissers: *DECat* VII, 69b, i especialment línia 21, 39 ss.

Relleu, V. en ape. a *Ralleu*

RELLINARS

Poble del Vallès occidental, una desena de k. al NO. de Terrassa.

PRON.: *řəlínás*, a Olesa (Casac. 1920); però en els anys 1923-25, diversos amics de Terrassa, i pobles veïns, em deien que en el poble, i allí a la vora, els pagesos deien *řəjnás*; jo mateix hi anotava «*řəjnás*», i més rarament «*řəlínás*», a un bon inf. local, 1925 (exc. 48).

En una carta espontània de 1991 el Sr. Joan Costa 15 i Costa, que a l'edat de 18-20 anys, en els anys 1932-33, era mestre d'una colònia de nois estiuejants a Rellinars em deia que la gent del poble deia «*Reïnàs*».

MENCIONS ANT. 1118: Bguer. de Montcada comandava el «kastrium de *Vacherices* a Carbonell de Castellet et donat ipsos feuos --- id sunt; ecclesiam de *Rio linars* --- de *Vacherices* --- *Bonastre* ---» (ACA R. Bg. III, 206; *Balari*, orig., 341); S. XII: en les llistes de parròquies del bisbat de Vic: «parr. de *Linars*» en els docs. I i III; «parr. *Relinars*», doc. II, p. p. *Pladevall*, n.º 96; 1331: «Sti. Petri de *Relinars*» (Junyent, *Misc. Griera* I, 379). La grafia oficial, en els últims segles almenys, era *Rellinàs*.

Meyer-Lübke, sense altres dades que aquesta ortografia (en el seu treball sobre els NLL cat. provinents de derivats en -ANUM de NPP romans, *BDC* XI, 30) suggerí que venia de REGULINIANOS, derivat de REGULINUS.

Això, però, no era possible perquè -ANOS s'hauria conservat indefectiblement en la forma -ans, segons la fonètica catalana normal, que no admet excepció en aquestes zones (*Sobirans*, *Mitjans*, *Maïans*, *Serrassans*, *Montanyans*, *Queixans* etc.) (cf. E.T.C. I, 35 ss.), encara que -ns es reduïx a -s en el Ross., i hi hagi casos d'aqueixa reducció a l'Empordà i Nord del Gironès, en la toponímia antiga, però, cap no arriba al Sud del Ter. D'altra banda les mencions antigues amb llur -rs final constant en totes les medievals, també refutaven aquesta idea i indicaven una pista a base d'un adjectiu o col·lectiu de plantes en -ARIS, -ARES.

N'hi havia encara confirmació en la forma *Linars* o -ares d'alguns d'aquests documents (S. XII, supra) confirmada encara més per un doc. encara més antic, que bé s'ha de referir a aqueixa vall: a. 1004: «infra termino Terracia, in loco quo dicunt prope *Agel*, sive juxta *Linares* --- adfrontat de Meridie in *Arena* ---» (docs. de Terrassa: *BABL* VII, 398). És sabut que antigament el terme de Terrassa tenia extensió molt vasta, fins a les carenes que separen de la comarca de Bages i des de la serra de St. Llorenç del Munt fins a Montserrat; aquest *Arenas* es deu referir, doncs, a la *Riera de les Arenes* que baixa del *Montcau*, cap a la *Barata*, entre *Rellinars* i *Matadepera* i, en 60 amb la de Palau, forma la *Riera de Rubí*. I també